

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 10. Soluuntur quinque eiusdem auctoris instantiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO X.

Soluuntur quinque eiusdem Authoris instantiæ.

tere cum creaturis male operantibus. Cuius differentia ratio est summum Dei dominium, ut cause primæ & vniuersalissimæ, sapienter & suaviter regentis creaturas suas, permittentisque ut pro sua naturali libertate, bene vel male agant, & referentis ad suam gloriam quicquid faciant. Qui enim nolent eius gloriæ seruire per gratiam, seruiunt per iustitiam.

104. Quinta obiectio.
Opponit quindò: Non videtur sancta illa lex & voluntas cooperandi æqualiter ad actus bonos & malos. Nam illa lex æquitatem non continet, quæ eos euentus comprehendit, in quibus, si solos illos constitueret, iniusta & iniqua esset, maximè quando ex aliis, quos simul comprehendit, non potest compensari illa iniquitas & inæqualitas. Atqui si Deus statuisset concurrere tantum ad actus malos, illa Dei voluntas non esset iusta. Ergo nec illa, qua statueret concurrere ad bonos & malos indifferenter. Confirmatur, quia propter hoc dicunt Theologi obstinationem Dæmonum non esse ex eo quod Deus decreuerit nunquam concurrere cum illis ad actus bonos, sed ad malos tantum.

Respondeo, negando primam partem maioris, quæ potest instantiis manifestis refelli. Exempli gratiâ, iniqua esset lex quæ obligaret solos pauperes ciuitatis succurrere publicis & grauibus eius necessitatibus. Secus autem si omnes diuites simul & pauperes obliget. Iniqua esset lex quæ solos Clericos obligaret ad arma ferenda & urbem defendendam: secus autem quæ omnes, laicos simul & Clericos obligaret, quando necessitas id postulat. Ad secundam partem eiusdem maioris, dico in exemplis allatis, & similibus casibus, non compensari, sed penitus vitari, per illam vniuersalitatem, iniquitatem quæ foret in lege, si non tam multa comprehenderet. Quare similiter licet iniquum & indignum Deo putem, velle ipsum concurrere dumtaxat ad actus malos dæmonum, aut aliarum creaturarum, & negare semper concursum ad actus bonos, quos elicerent, si vellet concurrere: nego pariter indignum esse velle Deum concurrere vniuersaliter cum creaturis ad exercitium libertatis suæ naturalis in bonum & in malum. Quanquam non est verum Deum velle concurrere æqualiter ad vtrumque, si particula æqualiter sumatur pro æquali propensione voluntatis. Deus enim antecedenter & à se vult creaturas bene operari, & ad hoc illas varijs modis inducit aut impellit. A malo autem retrahit multipliciter, dictamine naturalis synthetesis, inspirationibus, præceptis, comminationibus, flagellis, & alijs medijs internis aut externis. Cùmque ad malos cooperatur, illa cooperatio est illi verè inuoluntaria secundum quid: vellet enim non cooperari, & creaturam non abuti suo concursu.

105. Prima instantia.
Sequuntur quinque instantiæ in confirmationem superioris argumenti, quas proponit cap. 11. ut probet non posse Deum absque sanctitatis suæ detrimento concurrere immediate ad actum peccati. Primam sumit ex mysterio Incarnationis, iuxta aliquorum (id est, omnium recte sentientium) Theologorum sententiam, qui dicunt implicare contradictorium ut Verbum permittat materialem actum peccati in natura hypostaticè sibi vnita: quia hoc est repugnans & indecens ipsius sanctitati. Eius autem discursus potest ad hoc Enthymema reduci: Multò magis tribuitur causæ efficienti actus ab illa productus proximè & immediate: quàm tripliciter subsistentiæ actus productus à natura eam subsistente. Ergo si Deus non potest permittere actum prauum fieri à natura hypostaticè sibi vnita, ne ille actus sibi tribuatur cum præiudicio suæ sanctitatis: multo minùs potest proximè & immediate efficere actum prauum, concurrendo cum creatura.

Respondeo, distinguendo antecedens. Magis tribuitur physico, concepto, moraliter & imputabiliter, nego. Moraliter autem & imputabilis attributio actus prauum est illa quæ sanctitati præiudicat. Ratio verò cur actus prauus, ad quem Deus concurrat cum natura non sibi vnita hypostaticè, non sit imputabilis Deo, id est, non possit illi tribui tanquam disconuenienter operanti, reddita fuit sectione præcedenti. Quare autem meritò imputaretur Deo actus prauus naturæ hypostaticè sibi vnite, si Deus eum permitteret, docent Theologi in tract. de incarnatione, & qui meliùs sentiunt, adiunt cum D. Thom. in 3. dist. 12. quæst. 2. art. 1. Capreolo ibidem, art. 2. §. Dicitur quintus Valent. tomo 4. disp. 1. quæst. 15. puncto 2. Suarez tomo 1. in 3. p. disp. 34. sect. 2. & alijs communiter, idèd non posse Verbum sine indecentia permittere actus prauos in humanitate assumpta, quia quando plures sunt appetitus aut voluntates in eodem supposito, in eadem aut pluribus naturis illud cõponentibus; pertinet ad superiorem voluntatem dirigere inferiorem, & in officio continere. Et hoc si negligat, defectus est & indecentia ipsius superioris voluntatis. Sic homo tenetur per voluntatem regere appetitum sensitium, eiusque impetus motus impedire, aut cohibere si potest. Et vitio illi tribuitur, atque imputatur peccato, si non faciat. Ergo similiter tenetur Verbum ita regere naturam assumptam in vnitatem sup-

105. Prima instantia.

106. Verbum incarnatum non potest permittere peccatum in natura assumptam.

D. Thom. Capreol. Valent. Sibar.

positi, ut omnes actus prauos in illa impediatur.

107.
Secunda instantia.

Secunda instantia: Theologi communiter docent, impossibile esse ut Deus producat solus in voluntate cuiuspiam habitum vitiosum inclinans ad actum prauum: quia sic Deus mediante illo habitu, qui esset habitualis quaedam impulsio & inclinatio in actum malum, merito diceretur impellere & urgere nos ad peccandum, quod repugnat ipsius sanctitati. Acqui producere immediatè actum odij Dei in voluntate hominis liberè illum elicentis, multò magis alienum est à diuina bonitate & sanctitate: quia hoc esset multò efficacius impellere hominem ad ruinam, & cooperari ruinæ eius, aut causam peccati esse.

Respondeo negando minorem, cum eius probatione. Ratio negandi est, quia in primo casu, Deus ut causa particularis esset principium & author illius habitus mali, per eum inclinaret nos ad peccandum. In secundo agit tantum ut causa generalis ex officio causæ primæ: sequè impellit vilo modo ad actum prauum & ad ruinam: sed tantum concomitanter operatur cum voluntate seipsam liberè determinante ad peccandum.

108.
Tertia instantia.

Tertia instantia: Probatores Theologi communiter multum reprehendunt aliquos Nominales, quod existimauerint Deum se solo producere in voluntate hominum actus odij Dei, blasphemiam, desperationis, ipsorum voluntate passiuè tantum concurrente: dicuntque sententiam illam esse Deo indignam & piam aurium offensiuam. At multò grauius est proxime & immediatè producere actum odij in voluntate hominis libertate pollentis, ac minime adhuc damnari, sed peccatis & demerentis.

Respondeo concessa maiore nego minorem propter rationem modò allatam. Est enim manifestata discretio inter primum impie, & etiam à Nominalibus, in quo Deus solus, & ut causa particularis, est effector & author illius odij: & inter secundum, in quo Deus solum ex officio causæ primæ cooperatur cum voluntate liberè peccante, illiue tantum modo exhibet consensum necessarium, ut pleno suæ libertatis domino fruatur.

109.
Quarta instantia.

Quarta instantia: Non licet homini ratione utenti, ob quemcunque finem ac motum, consilium dare aut inuitare aliquem rationis impotentem, ut cum muliere non sua, etiam rationis impote, fornicetur: tamen fornicatione illa non fit peccatum, defectu libertatis. Scilicet quia fornicatio illa est actus ex obiecto illicitus, quem non licet facere, aut procurare, neque in se, neque in alio, etiamsi se alter non sit peccaturus. Ergo similiter aduersatur rationi utenti, ut Deus immediatè producat in homine præsertim ratione utente, actum odij,

aut alium similem ex obiecto illicito.

Respondeo concedo antecedens, & nego consequentiam. Ratio negandi, & discretio inter illa duò, est, quod, ut ait iste Author, quia Deus non odit formaliter peccatum odij quem producit cum creatura: sed quia primò Deus, concurrente solam, non dat consilium peccandi, aut actum prauum committendi, neque ad hoc inuitat aut inducit, ut ille de quo loquitur obiecto. Secundò, quia non est par obligatio Dei, supremi omnium domini, & primi atque vniuersalissimi, rerum omnium principij, cui incumbit assistere causis secundis concursu & subsidio necessario ut pleno suæ libertatis exercitio uti possint: & cuiuscunque hominis, aut ferius causæ particularis, cui incumbit officium causæ primæ, quæquæ longissime abest à tali dominio supra res omnes, & independentia ab illo. Propter quod ne quidem possunt homines licitè permittere talem fornicationem inter mentes, si possunt eam commodè impedire.

Quinta instantia: Sententia aduersariorum populo sincerè proposita & explicata potest parere scandalum & licentiam vitæ, estque apta namque minuire peccati horrorem & fugam, & conatum ad vitandam peccata. Quis enim facile credat peccata tantoperè displicere Deo, si persuasum habeat eum proxime & immediatè cum hominibus nefarijs coëficere ipsos eodem actus turpissimos, quorum vel ipsa nomina horremus?

Respondeo aduersarij metum superstitionis aut scrupulosum esse. Nam potius peccatum eò magis horrendum fugiendumque est, & tale meritò bene iudicanti apparet, quòd qui illud committit abuteretur Dei concursu, ipsum quodammodo seruire sibi facit in suis iniquitatibus, ut loquitur ipsemet apud Isaiam cap. 47. Quanquam aliunde, ex ijs scilicet quæ de supplicijs sempiternis habemus reuelata, satis quisque intelligit quàm magnopere Deo peccatum displiceat, quantoque studio & conatu sit vitandum. Quod verò Deus non sit propterea causæ vel complex peccati, facilius fuit huc vsque ostendere & persuadere, quàm aduersarijs impugnare, & probare oppositum, ut testatur experientia. Nam à tempore D. Thomæ huc vsque viguit nostra sententia toto orbe Christiano, pacissimis dissentientibus, ut Durando & Auicelo. Et ut testatur Lessius lib. 11. de perfectionibus diuinis, est communis sententia omnium academicorum catholicorum. Eiusque contraria fuit interdicta sub anathemate à Stephano Parisiensi Episcopo: & habetur in articulis ab eodem damnatis anno 1227. cap. de Deo, num. 47. Ex quo liquet non veram esse causam istius persuasionis quam idem Author reddit in fine obiectiois quam modò resutamus, parte 4. cap. 11. num. 8.